

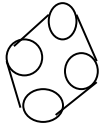

**UNITING CHURCH IN AUSTRALIA: LOTU COKOVATATI KO E OSITERELIA
KONIFEREDI NI VITI: VAVAKOSO LOTU RARABA ...**

Epereli 1, 2018: Na Siga ni Turaga: Na Tucake mai na Mate: Na Siga ni Qaqa :Sa Dei tu ni sa Lomani Keda na Kalou:
Bonding-gathering and knowing each other-Base 1], me vakatorocaketaki ka vakavou ni noda bula vakayalo. Affirmation-sharing our spiritual journeys-Base 2] kei na noda cakacakataka se vakadewataka na veika eda sa rawata [caring/sharing-Base 3]. Sa vaka na qito na Baseball ka va na kena i cegucegu; e tolu na naki ni noda veitokani. Ni rawa kece eda sa rawata e dua na kai ka eda sa yacova nai naki ni qito se veitokani [Home Base].

NODA VEIKILAI

Me vakayacori e dua na porokaramu ka rawa ni vukea na noda veikilai vinaka. Eda soqoni, lululu, veitalanoa ka veiwasei talanoa. Tekivu na soqo ena gumu ti se qai vakayacori ni oti na vuli. Me dau qarau ni vakayagataki ni sevusevu me kua ni vakadaroya na mai lotu ena Siga Tabu kei na nomu cakacaka

NODA BULA VAKAYALO

I. Na Siga ni Turaga [Tucake Tale], ena macawa oqo, ko ya nai 01 Epereli, 2018:

[Me vaka ni balavu na veitikina me golevi ena sega ni volai yani nai kau (introduction) ni vola, ia mo ni qai wilika ga ena vei Vaga sa vakau oti yani]:

Lotu ena Mataka enai 1 ni Epereli:

A.1. Cakacaka 10:34-45 I. Na vunau nei Pita sa dusia na Nona dina na Kalou vei keda kecega eda vakarorogo Vua. Sa vunautaki na Vosa vei ira na Isireli: era a liu na parofita, ea qai mai tomana yani ko Joni na Dauveipapitaiso, ena nona a tukuni Jisu ni sa kauta mai na Matanitu ni Kalou. Ko Jisu ea mai vunautaka talega na Vosa, ka ratou a vakadinadinataka na Nona tisaipeli. Ko Joni ea vakadinainataka ni ko Jisu sai Koya na Vosa ka sa mai vakadeitaka na Matanitu ni Kalou. Ko iratou na tisaipeli eratou a vakadinadinataka talega na Nona mate mai na kauveilatai kei na Nona tucake tale mai na mate. II. Sa vakaroti iratou talega ko Jisu me ratou tomana na kena kacivaki yani nai Tukutuku Vinaka, taumada kivei ira na Isireli ka vakakina ki vuravura, ka ra okati talega kina na kai matanitu tani se tamata kecega. Sa kilikili meda rogoca ka vakabauta na Vosa ni Kalou. Ko Pita ea vakamatatataka ni ko Jisu oqo e kauta mai na Matanitu ni Kalou. Ena mai

vakataucokotaka na lewa ni Kalou, ena Nona na Lesu mai kei na Veilewai. Na Kalou sa ia tikoga na Nona veivakabulai vei ira sa bula kei na mate...sa sega ni dua na ka e dredre Vua na Kalou. III. Sa tinia ko Pita na nona vunau ena nona kaya ni sa levu nai vakadinadina ni sa DINA na tucake tale. Me vaka ni ko ira na parofita era a kaya ni na mai bokoca ko Koya nai valavala ca ena kaukauwa ni Yacana. IV. Eda sa okati talega kina na kai matanitu tani, ka sa noda talega nai votavota se nai solisoli [gift] ni Yalo Tabu. Ena t. 46-47 sa vakadinadinataki kina ni ra sa curumi talega na kai matanitu tani ena Yalo Tabu, dina ga nira sa bera ni papitaiso. Sa dina ga na vosa nei Jisu vei Nikotimo [Joni 3:8], ni sa liwa na cagi ki na vanua e via liwa kina, se na Yalo Tabu ena curuma se soli ga vua o koya e raica na Kalou ni ganita. Se, e sega ni muria na Kalou nai vakarau vakalotu eda nanuma na tamata, ko ya ni sa yaco na curumi ena Yalo Tabu taumada qai tarava na papitaiso. Me vaka ni sa vakatau ga Vua na Kalou, ko ya ni sa liu na curumi Yalo Tabu qai muri na papitaiso! Sa tikina talei ko ya.

A.2. Aisea 25: 6-9 [oqo e rawa me qai vakayagataka ena Lotu ena yakavij]: I. Mai na tikina e 1-5, sa vakacerecerea na Kalou ko Aisea baleta ni sa dau dina tikoga na Kalou ena Nona Vosa. Sa dau yaco tikoga na Nona vosa ni yalayala vei keda na tamata, se ki na vuravura raraba. Dina ga nira vakalolomataki na sega na kedra kei na medra, ka sega talega na nodrai yau. Ia, sa dau kauwaitaki ira na dravudravua na Kalou. Sa yaga meda vulica meda lesu ga Vua na Kalou ni tarai keda na dravudravua vakayago se vakayalo. II. Tikina 6-9, sa baleta nai tekivu ni parofisai me baleti keda kece na tamata, Jiu kei na kai matanitu tani. Eda sa sureti kece ena Kanavata Levu me marautaki ka vakavinavinakataki kina ni sa Nona na Kalou na qaqa ni sa valuti oti ka vakadrukai na ca. Ena Kanavata Levu oqo sa Nona i naki kina na Kalou me muduka vakadua nai valavala ca kei na mate, [tikina 7-8]. Ko ira kece era tiko ena Kanavata Levu oqo, ko ira ga na vakabauta, ka ra na kailavaka, *“Raica oqo na noda Kalou, eda sa waraki Koya, ena vakabulai keda ko Koya...”* eda sa vakabauti Koya, me vaka ni sa vakabulai keda [tikina 9]. *Sa talei nida vakadeitaka ni sa salavata sara na veika e kaya na Kalou kei na veika e cakava; ko ya na Vosa, ka tara!* III. Na tikina 8 me baleta na qaqa ni Kalou, ka sa ‘gu ce ko mate’ e cavuta ko Paula ena I Koronica 15:54; sa vakamacalataka ka vakadeitaka talega ko Osea 13:14. E dua tale nai wase ni tikina oqo e cavuta ko Joni enai Vakatakila 21:4, ko ya na Kalou ena tavoya kecega na wai ni matadra na vakabauta, ka mera vakacaucautaka tikoga na Kalou. Sa kenai balebale ni da vakabauta na Kalou oqo, ka vakatara me yaco na Nona lewa ena noda bula, se noda matanitu, se ki vuravura: ena vakayacora tikoga na Kalou na Nona veivakalougatataki. Me vaka sa

vakayacora tiko na Kalou na Nona veivakalougatataki ki vei keda yadua, se ki na vanua, se ki na matanitu e talairawarawa ki na Nona Vosa ka vakayacora tiko.

B. Same 118:1-2, 14-24 [wilika taucoko]: I. Me ia ga na vakavinavinaka Vua na Kalou baleta *‘ni sa sega ni mudu na nona loloma.’* Sa voqa na vosa oqo vua na tamata sa vakadinadinataka na vinaka ni vakararavi Vua na Kalou ena veigauna kecega. Na Kalou e sega sara ni veisautaka na Nona loloma, ka sa dei tu ga, ia koi keda ga meda veisau. *Sa lako sivita na vakasama ni Same oqo na veisereki kei veivakabulai ni Kalou; sa yaco sara ko ira na kauvakabobula oqo [slaves] me ra vakatokai me ‘noqu tamata [my people].* Nai lakolako ni mata tamata oqo sa ra lako yani ki na Vale ni Soro ka ra curu ena *‘matamata ni koro.’* Sai vakaraitaki ga ni curu yani vakayalo ki nai serau ni Kalou, ena gauna kecega kei na veivanua kecega me sa ia kina na vakarokoroko kei na vakavinavinaka Vua na Kalou. *[Na Vale ni Soro e tiko kina na Kato ni Veiyalayalati...sa kenai balebale ni tiko kina na Kalou].* Era sa vakayacora na tamata nira sa vakadinadinataka tikoga **‘ni sa sega ni mudu na Nona loloma’** na Kalou. Sa dau voqa na vosa oqo vua na tamata sa vakadinadinataka na vinaka ni vakararavi Vua na Kalou ena veigauna kecega. Na Kalou e sega sara ni veisautaka na Nona loloma, sa dei tu ga, ia koi keda ga meda veisau. **III.** Sa vakaraitaka na Nona lako mai na Mesaia, ni sai Koya ga na Vatu sa cati, ka sa yaco mei vakadei ni vale [22]. Oqo sa vakasama cecere ka vakayagataki vakalevu enai VTV me tukuni Jisu ena Nona cati, ka vakamatei. Ia, sa qai veivutuni na tamata, ni sa dodonu ga me vakabauta ni sai Jisu ga ena vakadeitaka na vale se na bula [wilika na Luke 20:17; Cakacaka 4:11; I Pita 2:7]. Na vosa *‘...sa kalougata ko koya sa lako mai ena yacai Jiova,’* ka sa voqa kina na nodra kailavaka na lewe vuqa ena Nona curu vakatui [26] ko Jisu ki Jerusalemi, [wilika Maciu 21:9, 23:39; Marika 11:9; Luke 13:35]. Sa kune kalougata o Koya sa vakadeitaka ni sa tukuna tiko, sa kenai balebale ni sa vakabauta na Turaga ko Jisu Karisito.

C. I Koronica 15:1-11 12-58 (19-26): I. Oqo e dua na wase ni vola e dodonu meda kila vinaka sara, me vaka ni sa vakamacalataka vakamatata vei keda na bibi ni Tucake Tale mai na Mate. Sa vinaka meda kila [intellectually understand], ia sa uasivi sara meda vakabauta [believe], na dina cecere oqo: **e tolu na ka bibi:** 1. Na Dina ni tucake tale nei Jisu me vaka era sa vakadinadinataka nai apositolo. Ena Kosipeli e va sa dusia vakamatata na dina ni tucake tale mai na mate. Eratou la’ki tinia kece na nodratou dui tukutuku ena dina ni tucake tale mai na mate. Eratou qai tosoya se tomana

tale na tukuni Jisu kei na Nonai vakavuvuli, baleta ga ni ratou sa raica [witness] sara e matadratou na dina oqo. Ko Tomasi e vakatitiqa, ia ni rau sota kei Jisu sa tukuna vua ko Jisu, na vosa talei e dodonu meda kila koi keda eda sega ni raici Jisu dina vakatamata, *'Tomasi, baleta ga ni ko sa raici au ko sa qai vakadinata...'* sa tomana ko Jisu ena Nona veivakadeitaki, ni sa titobu cake tale na noda vakadeitaka na dina oqo, veitalia ga ke ko sa bera ni raica Jisu vakayago... *'sa kalougata ko koya sa sega ni raica, ia sa vakabauta ga,'* Jonu 20:29. Sa matataki keda eke ko Paula, oi keda kece eda a sega ni tiko ena bogi ko ya, kei na 40 na siga e tiko vata voli kina kei iratou na tisaipeli ko Jisu. Ko Saula [Paula] e dua nai liuliu ni lotu vaka -Jiu ka tutaka na nodra vakarusai na vakarorogo se vakabauti Jisu ena nona gauna. Ia, me vaka ni rau a sota kei Jisu ena gaunisala ki Tamasiko ka sa veisautaka vakadua na nona bula. Ia, e rawa ni ko vakataki Paula, me yaco talega vei iko na rarama ni Turaga, se me yaco lo ga, ka sa vakavuna mo sa tauri Jisu me nomu Turaga kai vakabula. Sa yaco na sala ruarua! Sai vakadinadina kai vakadei ko ya ni ko sa vakabauta na dina ni tucake tale mai na mate. 2. Vei keda kece eda sa sega ni raici Jisu ena yagona ena Nona a tucake tale mai na mate, sa dodonu ga meda vuli mai vei Paula kei ira kece na qase ni lotu, era sa vakadinadinataka na kaukauwa ni tucake tale mai mate. Eda sa okati kece eke koi keda eda sa vakabauta na DINA oqo, ka na veivakurabuitaki talega na veika ena yaco, eda na tucake tale. Sa kenai balebale ni mate kei na laki bulu ki nai bulubulu e sega ni otioti ni bula, ia sa katuba ga ki bula vata kei Jisu. Oqo nai nuinui vou sa kauta mai na Dina ni tucake tale mai na mate. 3. Na Dina ni tucake tale ni yagoda, ko ya na yago vakayalo, me vakataki Jisu ga ni curu ena katuba sogo. Na tucake tale sa nodai nuinui na tamata vakabauta va-Karisito; ke sega sa na maumau wale na noda vakabauta ka sega na betena na kena vunautaki tiko nai Tukutuku Vinaka. Me vaka sa vakadeitaka oqo ko Paula [I Koronica 15:14]. Ko ira sa liu yani, kei keda eda sa vakabauta tiko na tucake tale mai na mate, sa noda na bula vata kei na Turaga ko Jisu, ka na lako sivita na mate vakayago. Sa tu kina na bolebole levu taudua e vuravura, ko ya na kena tukuni ka bulataki na dina ni DINA na tucake tale mai na mate. Eda sa veivala tiko kei ira era sega ni vakabauta na dina oqo!

D. 1. Joni 20:1-18 : Meda wasea vakatolu mada nai talanoa oqo: I. Sa loloma vakalevu ko Meri, [nanumi ni ko Meri Makitala], ea salavata yani kei na so na marama mera la'ki 'lumuti Jisu. E nai katolu ni siga, e dodonu me lumuti na yago ni mate me vaka na kena i vakarau vaka Jiu. Ko Meri ga sa sou [3am-6 am] ena mataka lailai ka sai vakaraitaki tikoga ni nona lomani Jisu. Ko Meri

ea yalewa i valavalaca vakalevu e liu, ka sa daulomani Jisu talega vakalevu. Ea kurabui ni sa raica ni sa vaqiqici tani na vatu nai sogo ni bulubulu. Sa raica ni sa tadola tu nai bulubulu: ka sa nanuma ni ra sa mai kauta tani se butakoca na yagoi Jisu na Jiu, se so na daubutako, ka a sega ni vakacegu kina na yalona. Sa cici Iesu ko Meri ena yalo rarawa me la'ki vakaraitaka vei iratou na tisaipeli ni sa tadola nai bulubulu, [sega ni sa curu enai bulubulu me raica ni sa yali na yagoi Jisu]. Ko Pita kei Joni ena nodrau a rogoca ga nai tukutuku e rau a cici sara yani me la'ki vakadinadinataka ni sa tadola nai bulubulu. II. Erau sa cici na tisaipeli ka siviti Pita sara ko Joni. Ia, ni a curu yani ko Pita, ea raica ni sa yali na yago, sa davo no ga nai sulu ea viviraki ena yagona, ka sa lobi vinaka tu vakamatau. Sa curu yani ko Joni, ka sa *raica* sara nai bulubulu lala, ka sa *vakadinata* se *vakabauta*...ni sa tucake tale mai na mate ko Jisu. Ka sa salavata sara oqo kei nai naki ni nonai vola ena Joni 20:31. Sa veivakurabuitaki ni sa rau sa 'kila' se vakabauta ni ko Jisu sa Tucake tale mai na mate. III. Ena Joni 20:11-18, sa vakadeitaka ni ko Meri e dua na marama, sai matai ni tamata me raici Jisu ni sa Tucake tale mai na mate, ka sega ni dua vei iratou na tisaipeli turaga. Taumada, ea sega ni kila sara ko Meri ni sai Jisu, ea nanuma ga ni sai Vakatawa ni were, me vaka ni sa buwawa na matana ena nona rarawa kei na wai ni matana. Ia, ni a qai rogoca ni sa cavuti na yacana "Meri," sa qai kila na domoi Koya sa cavuta na yacana, sa qai tadola na matana ka sa qai kila ni sai Jisu ga, *sa tucake tale mai na mate*. Sa cici yani ko Meri ka la'ki tukuna nai tukutuku talei, "Au sa raica na Turaga," io sa *tucake tale mai na mate*, Aleluya! IV. *Ko koya sa vakabauta na Tucake tale mai na Mate, sa vakabauta ni sa Nona na qaqa ni Tucake Tale mai na Mate. "Ko iko Mate evei na nomu bati gaga? Ko iko bulubulu evei na nomu gumatua?...eda sa gumatua sara ena vuku ni noda Turaga ko Jisu Karisito, [I Kor 15:55-56]. Sa mate ena vukuda ko Jisu, ka sa tucake tale, sa noda kina na qaqa ni Tucake tale mai na mate, Aleluya!*

D. 2. Marika 16: 1-8 [Maciu 28:1-8; Luke 24:1-12; Joni 20:1-10]: Na 1-8 sa rairai cava kina nai vola oqo; eso tale na vakadewa e yaco tale ena 9-20, kei na dua tale me 9-10 e rua ga na tikina. Na tikina e 1-8 nai talanoa ni nodratou lako ki nai bulubulu na marama ko ya: ko Meri Makitala, Meri na tinai Jemesa kei Salome, [qai raica na vo ni Kosipeli e cake se o cei na marama e lako]. Sa bibi ga meratou vakayacora nai tavi vakamarama me baleta na kena lumuti na yagoi Jisu, ni sa oti na siga ni Vakacecegu, [Sabbath]. Ia na

leqa ni tiko na vatu e dregati ka sogo kina nai bulubulu me vakadeitaki me kua ni tadola rawa, me vaka na ka ea gadreva nai Liuliu ni Lotu ena nodra vakatitiqa. Ka me tarova na vosa nei Jisu ni a kaya ena tucake enai katolu ni siga ena gauna ea sa bula voli kina. Ke sa mani yaco vakakina ena Nona tucake tale, se butakoci na yagona, sa na qai ca cake sara mai na Nona a lauvako. II. Ni ratou sa raica ni sa tadola tu nai bulubulu, ka sa doudou me ratou curu yani ki loma ka vakayacora nai tavi ni lumuti ni yago enai waiwai boi vinaka eratou a sa vakarautaka tiko yani. Ia, ea sa yali e loma ni bulubulu ko Jisu. Eratou a rai yani ki na yasana i matau, eratou raica kina e dua na cauravou e vakasulu enai sulu lumisa vulavula [rairai agilosi], ea kaya mai vei iratou meratou kakua ni rere. Ea tukuna vei iratou nai tukutuku talei ko ya ni ko Jisu sa Tucake Tale mai na Mate, nai tukutuku matanidavui. III. Sa vakadeitaka vei iratou ni sa tucake tale ka me ratou lesu ka tukuna vei iratou na tisaipeli, me ratou lako ki Kalili ka waraki Koya mai keya me vaka ga ea kaya vei iratou e liu. Era na sota kei Koya mai keya. Tikina 8, eratou sa cici tani yani mai nai bulubulu na marama, ka rere me tukuna sara na veika veivakurabuitaki eratou a raica ka vakadinadinataka. Sa lala nai bulubulu, sa yali ko Jisu...sa tucake tale mai na mate!

Lotu ena Yakavi, Epereli 1:

1. Vakayagataki ga na Aisea 25: 6-9 [me vaka e sa vakayagataki ena mataka] se Aisea 65: 17-25: I. Nai yaloyalo ni Lomalagi Vou kei na Vuravura Vou sa nakiti me vakamatatataka vei keda na veibasai ni veika makawa. Sa boroi kina na Jerusalemi vou, ka nona cakacaka e dua ena 'ligaqu' [2]. Mai na 'liga' oqo sa tukuni kina na cakacaka veivakurabuitaki ni Kalou: na veivakabulai mai na mate makawa [17b], na reki kei na marau tawa mudu [18-19], na bula ni tu vata kei na Kalou[20], na veimaroroi kei na veitaqomaki, era teitei, tatamusuki, kana ka sega na leqa [21-23a], na totoka ni veitokani vata kei na Kalou, ni bera ni ra masu sa rogoci ira na Kalou, ka vakayacora na ka era vinakata [23b-24], kei na nodra veiyaloni ka veilomani na manumanu kecega [25]. *Sa kenai balebale ni sa vanua tawa mudu, na vanua sa maroroi keda, vanua e sega ni rawa ni sikabotei keda kina na meca, sa maroroi keda, na vanua ni vakacegu kei na vanua vutuniyau ka sa tu kina na veika kece sara ka sega na ka e vo.* Oqo na vanua vou sa vakarautaka na Kalou. Nai yaloyalo totoka oqo sa kune talega ena Aisea 66:22-23; II Pita 3:13; kei nai Vakatakila 21:1, [mo wilika sara]. II. Ni boroya ko Aisea nai yaloyalo oqo sa raica kina na veigauna vinaka tawa mudu, na gauna ni Kalou ka mai vakaraitaka ko Karisito [Mesaia] e vuravura ena Nona bula, ena Nonai vakavuvuli, ena Nona mate kei na

Nona tucake tale. Sa vakanamata tale yani ki na gauna tawa mudu vaKalou, me vaka e boroi enai Vakatakila. III. *Sa dusia ga meda vakaugeti na tamata ni tiko tale e dua na gauna talei e matada, sa dei tu nai Nuinui; meda kakua sara ni soro koso se datuvu, meda vakanuinui ga ena bula talei vata kei Karisito, ko Koya na Vunibula sa lako sivita na mate.*

B. Same 114: I. Na cakacaka veivakurabuitaki ni Kalou, sa tarava na nodra bula na Isireli enai lakolako mai Ijipita ki na vanua yalataki. Me vaka na kena a soli nai Vunau e Tini ea yavala na ulunivanua. Sa yaco ena veigauna kecega na yavavala ni vuravura, na cagilaba, na ualuvu, na uneune, na wasawasa cudrucudru, na dravuisiga, kei na veika e yaco ena veigauna ena vuravura oqo, sa dodonu ga meda vakasamataka na tamata na veika vakaoqo. II. E dua tale na kaukauwa e tiko ena daku ni kaukauwa kece oqo: O cei? Na Kalou ga! Sa dodonu ga kina vua na tamata, me ‘sautaninini ko iko vuravura’ ko ya ena noda tekiduru sobu ka vakarokorokotaka na Kalou oqo. Na veika kecega era sa cakacaka vata tu ena ruku ni Nona lewa na Kalou.

C. I Koronica 5: 6b-8: I. Me tekivu mai na tikina 1-6a, sa vakabibitaka ko Paula ni curu mai ena loma ni Lotu nai valavala ca me vaka era daulasava se matau kina e liu. Sa vaka e dua na yanuyanu lailai ena kedra maliwa na veika rerevaki e vuqa, sa vaka ko ya nai soqosoqo lotu ena kedra maliwa na vuravura rerevaki tawa lotu. Ni sa curuma na lotu eso nai tovo makawa ka dredre vei ira sa lotu mera kila na kena duidui, se mera biuta laivi; sa veivakasalataki kina ko Paula me kakua ni ubi ga se vunitaki, ia me ra sa tulewa mera sa muduka sara. Ni lasa tiko e dua na tagane [cauravou] kei na tinana vakacabecabe, [ko Paula ea sega ni kauwaitaka na tinana vakacabecabe, e rairai e yalewa tawa lotu, ia na cauravou ga e sa lotu tiko vata kei tamana], sa dodonu me soli vei ‘Setani,’ ko ya me sa biu laivi mai nai soqosoqo lotu [excommunication], sega ni baleta ni cati, ia me dua na sala me madua kina, ka me kila na nona cala ena sala e muria tiko, ka me veisautaka na nona bula ka lesu mai. II. Tarava na vosa vakaibalebale me baleta na ‘leveni’ se nai vakatubu ni madrai. Ena vosavosa vakaJiu na ‘leveni’ e vakavuna nai valavalaca, me vaka na nodra ‘leveni na Farisi.’ Enai VTV sa veivakasalataki ko Jisu mera qarauna na nodra “leveni “ na Farisi, kei ira nai Tokani i Setoki, se nei Eroti [Maciu 16:6, 11-12; Marika 8:14:21, etc]. Erau sa veiwekani na ‘leveni’ kei nai valavalaca, ena nodra vakasama na Jiu. Ena Kanavata ki Lako Sivia [Vakarua 12: 15ff], era kania na madrai sega ni vakaleveni, sa bera ke ra waraka me tubu na madrai, ni sa voleka na gauna ni lako, ka sa rauta vinaka ga na madrai sega ni vakaleveni. Na kenai kuri, mera waqaca na nodra kadralla mera vakasaqara ka kauta kece mai na leveni

era kunea e vale ka biuta laivi; de yaco me qai cakacaka nai vakatubu ena bogi [ferment] qai kauta mai e vuqa na veika ca ka dukadukali. III. Tarava, sa kaya ko Paula mera biuta laivi na leveni makawa ‘na leveni ni yaloca kei nai valavalaca,’ [8], ia me taurivaki ga na kena ‘sa sega ni vakaleveni’ ko ya ena solia na ‘yalodina kei na yalosavasava.’ Ni sa biu laivi na leveni makawa, ‘*mo dou yaco kina mo doui buli vou, me vaka dou sa sega ni vakalevenitaki,*’ [7]. Sa tovolea ko Paula me vakaveiwekanitaki rau vata na madrai sega ni vakaleveni kei na Kanavata ni Lakosivia, na lami sa vakamatei kai vakatakilakila ni nodra lako sivita na nodra vale na Isireli na agilosu ni mate, ka me sa yaco kina vei ira na veivakabulai. Sa vakayagataka ko Paula nai yaloyalo ogo me kaya kina ni ko Jisu ‘*sa vakamatei oti ena vukuda na noda lakosivia, io, ko Karisito.*’ Ena noda vei soqoni vakalotu me kua ni kau mai na leveni makawa ka dauvakavuna nai valavalaca, ia na leveni vou ga, ko ya ko Jisu Karisito sa kauta mai ‘na yalo dina kei na yalosavasava.’

D. 2. Luke 24:1-12: [Digitaka ga e dua vei rau ogo: 1-12 se 13-49]: I. Ko Luke 24:1-12, sa tuva vakaoqo na veitarataravi ni veika ea yaco enai matai ni siga ni wiki [macawa], baleta ni sa oti na Siga Tabu se Siga ni Vakacecegu [Sabbath]: 1. E tolu ga na yaca ni marama e tukuni: ko Meri Makitala, Joana, Meri na tinai Jemesa kei na so tale na yalewa [tikina 10], era a sou ena mataka caca [3 am-6 am] mera la’ki vakayacora nai otioiti ni tavi loloma vua na wekadra sa qai ciba; ko ya mera lumuta na yago ni mate. Na nodra lako vakalewe levu yani na marama sa dusia tikoga na Nona daulomani ka taleitaki ko Jisu. 2. Sa vaqiqici tani na vatu [mokimokiti, raba me rauta na gusu ni bulubulu, sa bibi sara, ka dregati vinaka me sogota na katuba], nai sogo ni bulubulu. Baleta ni sa vaqiqici tani, sa rawarawa kina vei ira na marama mera curu ki loma, ia sa tavaki ira e rua na tamata vakaisulu lumilumisa, se vakaiserau. *Duidui vakalailai na nodratoui tukutuku na Dauvolavola: Marika, e dua na cauravou enai sulu balavu ka vulavula [Marika 16:5], Maciu, e dua na agilosu ni Turaga [Maciu 28:2], Joni, e rua na agilosu [Joni 20:12]; ia na ka bibi taudua ga, ko ya ni sa YALI na yagoi Jisu, ka sa sega ni davo ena vanua e dodonu me no kina na yagona. Ai karua ni ka bibi, ko ya nai sulu ga e vivigi kina, se vau kina na yagona sa vo koto ena vanua ea davo kina.* 3. Sega ni rawa mera cakacakataka se me lauta na nodra vakasama na marama na ka era ea raica ka vakadinadinataka, era a kurabui ga. Sa tarai ira na rere ka ra vakacuvava na uludra ki na qele ni sa rogo mai na domodrau na tamata vakaisulu lumulumisa, “A cava dou sa vakasaqarai Koya kina sa tucake tale mai na kedra maliwa na mate? Sa sega ni tiko eke ko Koya, sa tucake tale, me vaka na Nona vosa vei kemudou mai Kalili. Dou sa nanuma tikoga ena Nona a kaya ni na soli yani ki na ligadra nai valavalaca

na Luve ni Tamata [Mesaia], ka na lauvako ki na kauveilatai, ena mate, ia enai ka tolu ni siga ena tucake tale mai na mate!” [‘na tolu ni siga’ oqo ena kena wiliki ga na siga vakai VT ‘yakavi kei na mataka’ me vaka ena veibuli – Vakatekivu 1:5]. 4. Sa macala ni sega niratou dau lako taudua ga na tisaipeli e 12 kei Jisu, era sa dau veitomania talega kei iratou ko ira eso na marama. Era sa qai nanuma lesu tale na marama na vosa nei Jisu, era sega tale ni wawa, era sa lako kusa rawa ka la’ki tukuna nai tukutuku matanidavui vei ira na tisaipeli e 11 [sa yali ko Jutasa Isakarioti], kei ira nai tokani era tiko vata se sogovata tiko ena tabavale e cake, e rairai beka na vale nei Joni Marika [Upper Room]. E sega ni ciqomi vakarawarawa na nodrai tukutuku na marama, ka ni levu kina na vakatitiqa ka sega na vakabauta. Me vaka ni Vuniwai ko Luke ea vakayagataka na vosa vakavuniwai, ko ya ni dua e vosa ka sega ni vakaibalebale, se sega ni macala, ena vaka e dua e sa tauvi koya na lialia; se dua ga nai tukutuku ‘cagi’ macawa, se levu ga na kena vosa [idle tale]. 5. Sa rairai sosa beka ko Pita se sa rairai vakasamataka talega na Nona Vosa na Turaga, sa cavutu ka cici vakatotolo yani ki nai bulubulu me la’ki vakadinadinataka na nodra i tukutuku na marama? 6. Ea curu yani ko Pita, ka sa raica ga nai sulu ka sole kina na yagoi Jisu, ia sa yali ko Koya. Sa vaka ga e dua na qari se gata sa ‘vakavovo’ [outer part begins to come off], sa tu ga na qana e sau, ka sa curu yani ki na yagona vou e loma. Sa kurabui talega ko Pita ka vakataroga e lomana se cava sa yaco oqo? II. Na dina levu ka talei taudua ko ya ni sa lala nai bulubulu, sa tucake mai na mate ko Jisu. *Sa kenai balebale ga ni ko Jisu e valuta na mate, sa qaqa mai na mate, ka sa yaco mei Nuinui vei keda kece meda kila ka vakabauta ni sega ni cavacava ni bula na mate, ia na tucake tale mai na mate.* III. E levu na ka talei eda vulica rawa mai nai talanoa oqo. Qai vakuria na kena oqo: a. *Ko Jisu e sega ni dua ga na turaga totoka na Nona bula ka da vakacaucautaki Koya ena veigauna kecega, me vaka ni ko Koyasa bula se tucake tale ena kedra maliwa na mate.* b. *Ko Jisu e dua e rawa nida vulica na veika kece me baleti Koya: ko ya ena Nona bula, na nonai tovo, na Nonai vakavuvuli, na Nona solia na Nona bula me mate, kei na Nona tucake tale.* Ia, sa sega ni rauta me vulici ga na veika me baleti Koya, ni sa dodonu me dua tale nai kalawa ki liu, ko ya me yaco ko Koya me tiki ni noda bula, me da vakabauti Koya sara me vaka na vosa nei Paula ‘sa sega ni koi au sa bula tiko na Karisito ga sa bula e lomaqu...[your personal relationship with Jesus as Lord and Savior is vitally important]. c. *Nai tovo kei nai valavala vaka Jisu e rawa meda vakatotomuria, ia eda na sega ni yacova rawa, ka vakavo ga meda solia na noda bula, me yaco me bula e lomada na Turaga ko Jisu.*

Luke 24: 13-49: Meda wasea vakarua na tikina oqo: 1. Nai lakolako ki Emeo mai na rarawa ki na marau levu [13-35]; Vakalekaleka ga: i. Nai lakolako

mai Jerusalemi ki Emeo, erau lako vaka ki na Ra [west] ka ramata na matadrau na dromu ni matanisiga, ka sa rairai vakavuna na nodrau sega ni kilai Jisu. Sa qai kenai kuri na rarawa levu sa tara na nodrau bula enai tukutuku erau sa veitalanoataka e na nodraui lakolako. ii. E rau sa leqa vakalevu na veitokani oqo, ko Kaliopasa kei na nonai tokani, [erawa ni watina, me vaka ni a vakarautaka nai vakayakavi, se dua tale beka na tisaipeli vuni]. Sa vaka e kavoro na nodrau i Nuinui: “ *Keimami a nuitaka ni ko koya ena mai vakabulai Isireli!*” Ea mai tomani rau ko Jisu. Sa tekivu sara na veitalanoa, curu e loma ni nodrau veitalanoa ena vuku ni leqa sa yaco. Erau kurabui ni sega ni kila na nodraui tokani vou na veika ea yaco vei Jisu. Ni butobuto na nodrau rai kei na curuoso ni nodrau bula, sa tekivu vakamalua na Nona vosa yani na nodraui tokani vou. iii. Sa sega ni curu botei rau na vulagi vou, sa tomani rau ga ka duavata kei rau ena rarawa sa bikai rau. Sa tu na Nona galala me toso sara yani ki liu, se na galala e tu vei rau na veitau me sa nodrau ga na veika ea yaco. Ia, erau sa digitaka me mai tomani rau na nodrau vulagi vou. iv. Sa talei dina na nodrau veisureti me ratou sa la’ki vakacegu vata ena nodrau vale. Baleta ni rau i tokani nei Jisu, erau a dau tiko ena veivanua ka vakayacora kina na Nona caka mana, me vaka na nodra vakani na 5000. Ni sa taura na vulagi vou na madrai, ka lotutaka, dovia sa qai ‘rai’ na matadrau na veitokani, erau sa qai kila ni sai JISU ga ea salavata tiko mai kei rau: kei na Nonai vakamacala ni veika kece baleti Jisu, ena Nona mate, tucake tale... ko ya mai nai VT taucoko. E sega nida kila kece na lewe ni talanoa se na veitiki ni VT [Tanakh] ea tukuna ko Jisu. Sa rauta ko ya, erau sa reki, marau ka malaude na lewe rua oqo, ka rau sa bolea na cici lesu tale ki Jerusalemi [7 na maile/14 na kilomita], me rau la’ki tukuna nai tukutu talei, “Sa tucake tale ko Jisu!” Erau a kilai Jisu ena Nona dovia na madrai, se enai vakayakavi ko ya. Sa dua na vanua talei me ‘rai’ kina na mata ni yaloda meda raici Jisu sa tucake tale mai na mate. v. Sa talei ena nodra sota ka dui talanoataka na veika era sa raica ka vakadinadinataka ena Nona sa tucake na Turaga ko Jisu, ka ni sa lesu mai nai Nuinui, ko Koya ea yali se kavoro.

vi. Sa dua na ka talei nida raica ni sega ni guilecavi Pita ko Jisu, veitalia ga ni a cakitaki Koya, ka bubului ni sega ni kilai Jisu. Ia sa kila tikoga ko Jisu ni tu vei Pita nai solisoli me rawa ni yaga kina ena Matanitu ni Kalou, sa la’ki sikovi koya ka vakayaloqaqataki koya. Me guilecava na nona malumalumu.

2. Na veikidavaki ena Tabavale e Cake-Upper Room [13: 36-49]: i. Nai talanoa ni Tucake Tale mai na Mate e sega ni talanoa buli ga, ia ea yaco dina sara, ea mate ka ratou a vakadinadinataka na Nona tisapeli, oqo sa tucake tale, e sega ni dua na yalo bula, ia ko Jisu sa tucake tale ka kaya me ratou vakadinadinataka na we ni vako ena ligana kei na Nona vakaroti iratou me kau mai na kakana me ratou kana vata. ii. *Sa vakabibitaka ko Jisu na*

kauveilatai sa tiki ga ni Nona bula kei na lewa ni Kalou, ka me yaco kina na veivakabulai. Sa sega ni dua na ka e vakasaurarataki kina, ia sa sala ga me vakaraitaka kina na Kalou na Nona loloma levu ki vuravura, vakauasivi ki vei keda na tamatai valavalaca. iii. Sa vakadeitaka ga na kaci meda veivutuni na tamata ka vakabauta na cakacaka ni veivakabulai ni Kalou. Sa sega ni dua nai tukutuku me qai tukuni ni mataka se me da wawa mada, ia ‘e daidai, oqo na siga ni bula.’ iv. Sa tucake ko Jisu, sa lesu mai nai Nuinui, sa guce ko Mate, sa qaqa na Bula ni Tucake tale mai na Mate. Sa tekivu talega na nodra talai mera la’ki tukuna nai Tukutuku Vinaka [Gospel], me tekivu mai Jerusalemi ka lako yani. Sa bibi sara mera waraka mada mera vakaukauwataki. Sa sega ni na tiko kei ira ko Jisu vakatamata, ia mera waraka ga na veivakasinaiti ni ‘nodra vakaisulutaki ena kaukauwa mai cake’ ...oqo na sovaraki ni Yalo Tabu ena Siga ni Penitiko.

Jovili kei Lisa Meo

Epereli 1, 2018